

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

VII. Epistolam ad Menam adversus Origenem scribit Iustinianus:

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

plia manu ferientes, & Sabaiten vocantes, illinc eum turpiter expellebant: Sabaiten intellige, Sabae A
 sectatorem & discipulum; nisi forte malis legere, *Sarabaiten*. Triplex erat apud Aegyptios
 monachorum genus, Cœnobarum, Anachoretarum, & Sarabaitarum: Sarabaita pro-
 prio arbitrio vivebant extra cœnobia, homines avari, hypocritæ, scortatores, gulosi. Disti-
 videntur à *ררר*, *rebellis, refractarius, contumax*. Meminere illorum Cassianus, Benedictus,
 Humbertus, Ivo, & alij. Eisdem *Remoth*, h appellatos scribit Hieronymus Epistol. 22. ad
 Eustoch. cap. 15. Quidam legunt *Remoth*, quam vocem à Græco *ῥεμωθ* detortam ali-
 quis forsitan existimaverit. *remoth* hominem vagum atque erronem sonat. Tales au-
 tem Sarabaita. Cassianus Collat. 18. *Sarabaitas* asserit non contentos Abbatu cura atque imperio
 gubernari, hoc præcipue procurare, ut absoluti à Seniorum iugo, exercendi voluntates suas, & proce-
 dendi, vel quod placuerit evagandi, agendique quod libitum fuerit, habeant libertatem. Quid si pro B
 Remoth legamus *Rehoboth*, à *ררר*, seu *רררר*, Arabica voce, quæ Monachum sonat.
 At Isidorus libr. 2. De Offic. Eccles. cap. 15. *Sextum genus est*, inquit, *Monachorum & ipsam*
teterimum, atque neglectum, quod per Ananiam & Sapphiram in exordio Ecclesia pallavit, & Apo-
stoli Petri severitate excisum est; quique ab eo quod semetipsos à cœnobiali disciplina sequestrant, suasque
appetunt liberi voluntates, Aegyptiorum lingua Sarabaita, sive Renuita nuncupantur. *ררר* enim idem
 sonat ac *Renuita*. Sed tamen non absurde quis conjecerit hoc loco legendum *Rehoboth* quod
 idem est ac *Rehoboth*, à *ררר*, adeo ut duas monachorum illorum Aegyptiacas appellatio-
 nes, *Sarabaitas*, & *Rehoboth*, sive *Rehobitas* expresserit: ait enim: *Aegyptiorum lingua Saraba-*
ite, sive Rehobita nuncupantur. Quæ vox posterior facile recusa est in *Renuita*: unde Odo Clu- C
 niacensis Collat. 3. *Nos miseri non sumus monachi, ut falso nominamur, sed Sarabaita, idest, Renui-*
te, qui jugum regularis disciplina tenuimus. Caterum vocabulum *ררר*, seu *רררר* quo notatur
 Monachus oritur ex *ררר*, *contumax, pertinax*: hinc quis fortasse Sarabaitas dictos putet,
 monachos inquietos, contumaces, & turbulentos; nam eos inter se altercari & conten-
 dere solitos tradit Hieronymus. Nominatos quidam suspicantur *ררר*, *רררר*, *רררר*, *רררר*,
רררר, sic enim vocem hanc interpretantur Helychius & Suidas. Promti autem
 erant in venerem Sarabaita: quapropter ait Humbertus Cardinalis: *Vnde & fornicantes sa-*
rabaitas venerantur; sed verisimilius est, quod atulimus priore loco nominis huius verilo-
quium. Vt est non præter rationem credi possit, ejusmodi convitio pios & orthodoxos
 monachos ab impijs Origenistis fuisse traductos: sed nihil tamen mutamus: nec asserimus D
 quiequam, sed tantum proponimus. Atque hæc obiter.

VI. Expugnata Sabæ Laura ad Imperatorem Patrum consilio proficiscitur Gelasius D
 Monasterio præfectus, rerum gestarum summam ad eum perlaturus: verum Theodori Ce-
 sariensis Episcopi artibus effectum est, ut omnis ad Imperatorem, & ad Constantinopoli-
 tanum Episcopum aditus ei præcluderetur, & re tandem infecta discederet. Revertentem
 Amorij, quæ Phrygia vrbs est, mors oppressit. Quibus intellectis, Sabæ Lauram Georgio
 euidam consecraneo suo regendam committit Theodorus & Domitianus. Orthodoxos
 ille confestim Laura exigit. At ipse quoque non multo post libidinose ejusdem impuri-
 tatis convictus Monasterio abigitur, cum paulo ante turpissimo exitu Nonnus vitam elau-
 sisset. Georgium excepit Cassianus vir sanctis & legitimis disciplinis in Sabæ umbraculis E
 institutus: Cassianum post decem menses defunctum Conon doctrinæ integritate & vir-
 tute nulli secundus, à quo frequentibus dissidijs afflictus, & prope iam deserta Laura revo-
 catis Patribus orthodoxis in pristinum splendorem restituta est: cum præsertim profligan-
 do Origenismo operam suam navaret iisdem temporibus Theodosius apud Palæstinos
 Cœnobiarcha, qui inter regionum illarum Monachos insigni morum sanctitate magnam
 fuerat auctoritatem consecutus. Quæ circiter tempestate harum regionum Origenistas
 collecta ab Euphrasio Antiocheno Præsule Synodus anathemate damnavit; ut narrat
 Auctor Synodici, quod nuper in Bibliotheca Iuris Canonici recudi curavit eruditissimus
 & humanissimus Henricus Iustellus, Christophoro patre dignissimus filius. Fractis autem
 Origenista viribus desiterant ab Orthodoxorum insectatione; multas vero inter se turbas
 & prælia conciverunt. F

VII. Pelagio S. R. E. Diacono Constantinopolim à Palæstina redeunti comites se ad-
 junxerunt monachi aliquot Palæstini. Causa hæc proficiscendi fuit. Præcipua quædam ex
 Origenis libris hæreseon capita excerpserant. Ea Iustiniano offerre, & ut una cum Orige-
 ne damnarentur, impetrare volebant. Florebat tunc temporis Imperatoris gratia Theo-
 dorus ille quem dixi, Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, acerrimus Origenianæ causæ propu-
 gnator: cui cum male idcirco veller Pelagius, Palæstinos monachos Constantinopolim
 perduxit, & adspulso habens Menam Constantinopolitanum Patriarcham, à Iusti-
 niano flagitavit, ut eorum postulatis annueret. Rerum Ecclesiasticarum arbitrium ad se
 deferri gaudens Imperator voti eos compotes fecit, & nomine suo Epistolam ad Menam
 conferribi iussit, qua Origenis, & Origenianorum dogmatum damnatio continetur. Ope-

Libert.
Diac. Bruc.
cap. 23.

A repretium est ipsa Liberati Carthagenensis Archidiaconi verba recitare : *Tubente eo dictata est in Origenem, & in illa Capitula anathematis damnata, quam subscribentes una cum Mena Archiepiscopo apud Constantinopolim reperti, deinde directa est Vigilio Romano Episcopo, Zoilo Alexandrino, Ephraimo Antiochens, & Petro Hierosolymitano, quibus eam accipientibus, & subscribentibus Origenes damnatus est mortuus, qui vivens olim fuerat ante damnatus.* Ita Adamantij damnationem nobilissimi Ecclesie Antistites calculo suo comprobaverunt. Hac circa annum 538 facta deprehendimus.

VIII. Minime vero Origenistas, sed Origenem ipsum hac Epistola petit Iustinianus, enumeratisque ipsius erroribus inter Hæreticos recensendum sancit : ei τίνων, inquit, ἀπειρεσις αἰρετικοὶ ἔπι ἐνός τιζόν, ἢ διουτέρον δογματικὸς ἀδελφότητὴν ἐπέβησαν, ἢ ἀγνοίας ἐκκαλι-
B σίας, ἢ ἀποβληθέντος ἀνάθεμα πρὸς τὸ ἴδιον δογματικόν, πρὸς ἄλλας χειρῶν ἂν ἀνέβη, ὡς αἰσχρὸς τε καὶ ἴσχυρῶς ἀπὸ συγχρηματικῶν ἀπαιτιῶν, τὰ πρῶτα μὲν εἰρηκὸς ἐλασθησίας, πᾶσι ἢ ἰδίῳ αἰρετικῶς ποικίλων ἕλων ἀπολείας, καὶ βλασφημίας ἀδελφότητος, καὶ ἄλλὰ τὰτα, καὶ ἄλλα τῶν ἀγίων πατέρων ἐκτελεῖται ὑπὸ ἀνάθεμα χροιστῶν μὲν τῶν αὐτῶν ἀπὸ δογματικῶν ; Si igitur omnes Hæretici, ob unius forsasse vel alterius dogmatis perversionem eiectioni sunt ἐκκλησίᾳ sanctissima, quis prorsus Christianorum sustinebit Origenem, vel nefarias eius lucubraciones defendere, à quo tot impietates prolatae sunt, & tanta exitij & impietatis materia universis propemodum Hæreticis subministrata est, ideoque à sanctis Patribus iam olim anathemati cum perniciosi sui dogmatibus subjectus est. Ad hæc promta est & parata exceptio : si error hæreticum facit, fateor hæreticum esse Origenem ; sin pertinacia, quis erroribus pertinaciter adhasisse Origenem dicere audeat ? Ostendit deinceps Imperator Paganis & Manichæis Adamantium consensusse, ex eisque decretis Arianam hæresim coaluisse : tum animarum ἀεὶ ἀπαρξῆν tanta contentione oppugnat, ut facile appareat inter Origenianas sententias hanc potissimum hujus avi Origenistis arrisisse, quod & ex Euthymij, & Cyriaci vitis à Cyrillo lucubratis intelligitur. Notandum porro Chrylostomi patrocinium libenter afiscere Iustinianum, ut hoc quoque subsidium Origenistis eripiat. Iocularis vero est, & ut verius loquar puerilis Iustiniani hallucinatio, cum adversus Origenis sententiam, quæ astrat ratione prædita esse fingit, disputans, hunc affert Basilij locum ex Homil. 3. in Hexaem. ἡμῶν δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐστὶν λόγος, ἀλλὰ τῶν ἀδελφότητων ὁδῶν, &c. tum deinde subnectit : ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἀρεσκείας, ἢ τῆς εἰρήνης τὸν πατέρα, πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐστὶν λόγος, ἀλλὰ ἀρεσκείας ἀγαθῆς, ἢ τῆς εἰρήνης.
D καὶ ἀγίας τῆς ἐκκλησίας ἀποβληθέντος, καὶ τῶν ὁμοθεσίαν ἐκείνων, ἢ τῶν εἰρηκῶν τοῦ ἐκ τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν ἐστὶν λόγος, καὶ ἄλλὰ τὰτα, ἡμῶν, τὸς τῆς ἐκκλησίας ἐκτελεῖται. ἄλλὰ καὶ τῶν εἰρηκῶν, τὸς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, τοὺς πάντας ἀποποιήσας ἐσθίμενων. Adverte porro debent auditores, Patrem (Basilium) cum dicit, Sermo nobis est ad eos qui sunt ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, de Origene, qui à gratia Dei & à sancta Dei Ecclesia depulsus est, deque eius affectis loqui ; & dicendo quidem, ἡμῶν, eos qui in Ecclesia consensus significasse ; dicendo vero, τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, eos notasse qui ea exturbati sunt. Nempe ignorabat bonus ille Imperator, sive qui ipsius nomine Epistolam hanc concinnarunt, particulam, ἀπὸ, non disjunctionem semper & divisionem, sed conjunctionem etiam, & sectam ac vitæ institutum notare : οἱ ἀπὸ τῶν αἰρετικῶν, Hæretici ; οἱ ἀπὸ τῆς εἰρήνης, Stoici ; οἱ ἀπὸ τῆς ποικιλίας, Pythagorici. Igitur, οἱ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, hoc est, Christiani, E Ecclesiastici ; ad eos enim quatenus Paganis opponuntur, sermonem suum Basilium convertit. Post errores Origenis prolixè confutatos petit demum à Mena Iustinianus, ut Episcoporum & Cœnobiarcharum, qui tunc Constantinopoli agebant, conventum habeat, ab usque Origenem, & Origenis dogmata respui & anathematis conteri proeuret ; & rerum à se in hac causa gestarum exemplaria ad Prasules & Abbates quaquaversus transmittat, ut ipsi quoque anathemata Origenis propria subscriptione confirmet. Vetat præterea Episcopum vel Archimandritam constitui quemquam, nisi prius Origenem una cum aliis Hæreticis, qui de more in editis libellis anathematis confodiuntur, toto animo detestari se & damnare fuerit professus. Significat postmodum literas à se eodem hoc exemplo missas ad Vigilium Papam, & ad Patriarcham Alexandrinum, Hierosolymitanum, & F Theopolitanum, hoc est Antiochenum. Antiochiam quippe post terræ motum auspiciato nomine Theopolim Iustinianus appellavit. Ad hæc ex uno ἀπὸ τῶν Opere, qui maxime capitales vili sunt errores colligit, & ob Lectorum oculos ponit. Denique verba ipsa præscribit, in quæ anathematismos adversus Origenis dogmata concipi velit, quorum postremus Origenem ipsum damnatorum dogmatum auctorem percellit.

IX. Conferendum huc videtur Theophanis Nestoriani monachi visum, quod à Moscho Evirato in Prato Spirituali, cap. 26. narratur. Adierat Cyrillum Theophanes ille aliis ipsum de rebus percontaturus, quem cum in Nestorij luto hæere perspexisset Cyrillus, orare jussit ut ecquæ verior esset doctrina, sibi pateheret. Oranti adstitit quidam, aspectu terribilis, assumtumque deduxit in tenebrosam locum, & fœtidis ignibus horridum : tum ei mediis in flammis Nestorium, Eutychetem, Apollinarem, Dioscorum, Severum, Ori-